

Studentenwelzijn / de mentale gezondheid van (mbo) studenten

Koen Vos; practor Breder Vorming
Firda (voorheen ROC Friese Poort / Friesland college)

Een niet gering aantal mbo studenten kampt met vraagstukken op het gebied van mentale gezondheid. In verschillende onderzoeken wordt aandacht besteed aan o.a. het ervaren van controle over het eigen leven, zelfvertrouwen, emotionele-, sociale- en gedragsproblemen, hyperactiviteit en in algemene zin 'levenstevredenheid'.

Het is goed om uit te gaan van de gedachte dat een (mbo-) school geen therapeutische leef- en leergemeenschap is. Vraagstukken over het leven en de oriëntatie daarop, zouden in het (beroeps-) onderwijs echter wel op de nodig aandacht moeten kunnen rekenen.

In 2011 verscheen van de Onderwijsraad het advies 'Onderwijs Vormt'; een belangwekkend document met als belangrijke boodschap: "Ontwikkel vormende mogelijkheden voor onderwijssituaties."

De adviezen uit 'Onderwijs Vormt' hebben onder- tussen niet aan urgentie ingeboet:

- Voor onderwijsprofessionals is het van groot belang hun rol hierin te erkennen en de vormende mogelijkheden te verweven in de dagelijkse onderwijspraktijk.
- Aandacht voor persoonsvorming zou een vast onderdeel van lerarenopleidingen moeten zijn.
- Scholen dienen op het gebied van vorming zorg te dragen voor visie, betrokkenheid, tijd en ruimte.
- OCW kan blijven benadrukken dat eigentijdse vorming en aandacht voor kennis en (beroeps-) vaardigheden bij elkaar horen.

Naast het kwalificerende aspect en de aandacht voor de loopbaan van studenten, blijkt het belang- rijk om niet alleen op te leiden voor een diploma, maar voor het leven. Studenten in het (beroeps-) onderwijs vragen daarbij om meer dan een gericht- heid op maatschappelijk succes, een individuele planning en aandacht voor beroepsvaardigheden.

De Brede Vorming van studenten verwijst o.a. naar:

- Persoonsvorming als een sociaal en moreel leer- proces van zelfkennis, motivatie en engagement, tegen de achtergrond van een zelf 'ontworpen' waardehorizon/referentiekader.
- het verkennen van wat het betekent om betrokken en verantwoordelijk te zijn.
- open (leren) staan voor het appel dat op je gedaan wordt.

- leren omgaan met de druk van het dominante culturele en maatschappelijke krachtenveld.
- het ontdekken van vrijheid als jouw vrijheid.
- het wekken van het verlangen in studenten om je thuis te voelen in de wereld, zonder jezelf in het centrum van die wereld te plaatsen of te wanen.

Het is van belang dat studenten zaken meekrijgen waarmee ze 'in dialoog' kunnen gaan, zodat ze zelf kunnen ontdekken wat zij als richtinggevend en waardevol ervaren.

Vormen van MDT (Maatschappelijke Diensttijd) en gebruik kunnen maken van de MBO-cultuurkaart, versterken het idee dat vorming binnen het mbo ontworpen kan worden langs een viertal werk- woorden: meedoen, ervaren, ontmoeten en reflec- teren.

Voor een deel van de nieuwe generatie is de complexiteit van de samenleving van invloed op het mentale welzijn. Het Agora model van René Gude, bracht het onderwijs een kader waarmee brede vorming nader uitgewerkt kan worden. Een mens leeft grofweg in vier levenssferen: *Privé, Privaat, Publiek en Politiek*.

Om je leven in alle levenssferen vorm te kunnen geven, zijn er vier trainingssferen die voor het mbo ietwat zijn aangepast. We praten dan over: *Levensbeschouwingen, Kunst, Praktische filosofie en Sport*.

Om ervoor te zorgen dat het mentale welzijn van studenten onderdeel uitmaakt van 'een geheel', is het mogelijk om gebruik te maken van de zes pijlers van het concept 'positieve gezondheid' gericht op jongeren.

- www.iph.nl/jongerentool-mijn-positieve-gezondheid

Tijdens corona hebben studenten meegedacht over de vraag wat een bijdrage zou kunnen leveren aan hun mentale welzijn. In de publicatie 'Ontmoeten' is een deel van de door studenten bedachte activi- teiten in beeld gebracht.

- www.nivoz.nl/nl/roc-friese-poort-en-brede-vorming-als-ontmoetingen-niet-meer-vanzelf-gaan

Firda is een mbo school waar vakonderwijs en vorming als belangrijke pijlers van het onderwijs worden gezien.